

P7_TA(2013)0516

Banglades: emberi jogok és a küszöbönálló választások

Az Európai Parlament 2013. november 21-i állásfoglalása Bangladesről: emberi jogok és a küszöbönálló választások (2013/2951(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bangladesről szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2013. május 23-i¹, 2013. március 14-i², 2013. január 17-i³, 2008. július 10-i⁴ és 2007. szeptember 6-i⁵ állásfoglalására,
  - tekintettel az Európai Unió külképviseleti vezetői által a halálbüntetés elleni európai nap alkalmából 2013. október 10-én küldött levélre,
  - tekintettel a Bangladesbe indított uniós küldöttség 2013. augusztus 12-i nyilatkozatára Adilur Rahman Khan fogva tartásáról,
  - tekintettel Navi Pillaynak, az ENSZ emberi jogi főbiztosának 2013. november 6-i nyilatkozatára, amelynek témája, hogy Banglades 152 katonát ítelt halálra a 2009-es véres lázadásban való részvételük miatt;
  - tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 1998. december 9-én elfogadott, az emberi jogok védelmezőiről szóló ENSZ-nyilatkozatra,
  - tekintettel a Bangladesről szóló 2013. évi, egyetemes időszaki felülvizsgálatra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 122 cikkének (5) bekezdésére és 110. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az EU-nak jó és régóta tartó kapcsolata van Bangladdal, többek között a partnerségről és a fejlesztésről szóló együttműködési megállapodás révén;
- B. mivel Bangladesben a választásokkal hatalomra jutott, öt évig hivatalban lévő polgári kormány irányítását követően 2014. január 25. előtt parlamenti választásokra kerül sor; mivel az elmúlt öt év során az országban kialakult viszonylag stabil és demokratikus kormányzás megerősítése érdekében alapvető fontosságú, hogy szabad, tisztességes és átlátható választásokat tartsanak;
- C. mivel a Begum Khaleda Zia, volt miniszterelnök vezette Bangladesi Nacionalista Párt (BNP), illetve szövetségese, a Dzsamáat e-Iszlámi párt által meghirdetett általános sztrájkok („hartal”) során a politikai erőszak miatt idáig 30 bangladesit öltek meg és több száz ember megsebesült, továbbá azt követelték, hogy a közelgő választásokat egy „nem pártokhoz köthető” ügyvivő kormány felügyelje, illetve lemondásra

---

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0230.

² Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0100.

³ Elfogadott szövegek, P7_TA(2013)0027.

⁴ HL C 294. E, 2009.12.3., 77. o.

⁵ HL C 187. E, 2008.7.24., 240. o.

szólították fel Sheikh Hasina miniszterelnököt;

- D. mivel a megmozdulások során a kormány öt magas rangú ellenzéki vezetőt tartoztatott le, és – a BNP-hoz közeli források szerint – 2013. november 8., péntek óta a vidéki területeken a BNP mintegy 1000 hívének letartóztatására került sor;
- E. mivel a hivatalban lévő miniszterek hivatalukról lemondtak, és az Awami Liga párti Hasina miniszterelnök felajánlotta az „összes pártot magában foglaló” kormány megalakítását; mivel az ajánlatot a legfőbb ellenzéki párt nem fogadta még el;
- F. mivel az évek során az ügyvivő kormány előnyeiről a BNP és az Awami Liga párt is ellentmondásos és változó álláspontot képviselt, mivel 2011. májusban a legfelső bíróság törvénytelennek nyilvánította a 15 éve érvényben lévő alkotmányos rendelkezést, amely a választott kormányt azzal bízta meg, hogy hivatali ideje lejártával a kinevezett, pártoktól független ügyvivő kormánynak adja át a hatalmat, hogy az felügyelje az új parlamenti választásokat; mivel azonban a legfelső bíróság kijelentette, hogy az érvénytelenített rendszer az „állam és az emberek biztonsága érdekében” két további parlamenti ciklusban is fennmaradhat; mivel a rendszer 2007–2008-ban a katonaság által is támogatott ügyvivő kormány miatt hitelét veszítette, amikor mintegy két évig megtagadta a választások megtartását, és a két legnagyobb párt vezetőjét, Sheikh Hasinát és Begum Khaleda Zíát (fiával, Tarique Rahmannel együtt) börtönbe küldte;
- G. mivel az ítéletet követően az Awami Liga párt bevezette az alkotmánymódosításra vonatkozó törvényjavaslatot, felszámolta az ügyvivői rendszert annak ellenére, hogy az ellenzéki BNP visszautasította a reformmal kapcsolatos együttműködést;
- H. mivel amióta Sheikh Hasina van hatalmon, Bangladesben öt, az Awami Liga párt vereségével végződő regionális választásra került sor, amelyek során nem merültek fel szabálytalanságra vonatkozó kifogások;
- I. mivel a sztrájkok súlyosan érintik a bangladesi lakosságnak a túléléshez szükséges napi fizetésétől függő, elszegényedett részét, és mivel Banglades törékeny gazdasága – amelynek meg kellett birkóznia a ruházati ágazatban bekövetkezett közelmúltbeli, súlyos traumát okozó balesetekkel – valószínűleg tovább fog gyengülni;
- J. mivel állítólag a Dzsamáat e-Iszlámi Párt azért támogatja a sztrájkokat, hogy hátráltassa a háborús bűntettek ügyében a párt vezetői ellen indított eljárásokat;
- K. mivel 2013. november 5-én, a történelem egyik legnagyobb perében, a 2009-es lázadás során elkövetett bűncselekmények – 74 ember, köztük 57 katonatiszt brutális meggyilkolásának – kivizsgálására felállított különbíróság 152 katonát ítélt halálra; mivel Navi Pillay, az ENSZ emberi jogi főbiztosa azt követően fejezte ki aggodalmát e halálos ítéletek miatt, hogy a vádlottak megkínzásáról és a tömeges perek során az emberi jogi normák megsértéséről szóló jelentések láttak napvilágot;
- L. mivel a polgári jogokat védő nem kormányzati szervezetek munkatársai, jogászok, újságírók és szakszervezeti aktivisták továbbra is nyomásnak vannak kitéve, és mivel a hatóságok nem indítottak eredményes vizsgálatot a bírósági tárgyalás nélküli kivégzések, kínzások és eltűnések ügyében, továbbá Aminul Islam szakszervezeti vezető és emberi jogi jogvédő esetében sem;

1. súlyos aggodalmának ad hangot, amiért a BNP és a Dzsamáat e-Islámi ellenzéki párt - az Awami Liga és az ellenzék- által szervezett általános sztrájkok és az parlamenti választásokat megelőző időszak során a két politikai tábor közötti konfrontáció folyamatosan megbénítja a bangladesiek mindennapjait;
2. sajnálja, hogy a bangladesi parlamentnek nem sikerült a választásokat megelőző időszakban a hatalmat gyakorló kormány kérdésében az összes pártra kiterjedő konszenzusra jutnia, figyelembe véve, hogy ezt az időszakot a legtöbb demokráciában sikerül ügyvivő kormány nélkül átvészelni, és sürgeti a bangladesi kormányt és az ellenzékét, hogy Banglades érdekeit szem előtt tartva jussanak olyan kompromisszumra, amely esélyt ad a bangladesi népnek, hogy kinyilváníthassa a demokrácia iránti akaratát;
3. elismeri, hogy a bangladesi társadalom ismert toleranciájáról, ahol több felekezet békésen él egymás mellett, elítéli azokat a csoportokat és frakciókat, amelyek saját céljaikra fokozni próbálják a közösségen belüli feszültségeket; felszólítja az összes csoportot és személyt, hogy gyakoroljanak önmérsékletet és toleranciát elsősorban a választások előtti, alatti és az azt követő időszak során;
4. felszólítja az összes pártot, hogy a választásokat ne bojkottálják, mivel ezáltal megfosztanák a polgárokat a politikai választástól és aláásnák Banglades társadalmi és gazdasági stabilitását, valamint az ország által elsősorban a millenniumi fejlesztési célok, a katasztrófakezelés, a munkajog és a nők társadalmi szerepvállalásának növelése terén megtett jelentős előrehaladást;
5. felszólítja a Bangladesi Választási Bizottságot, hogy teljesen átlátható módon szervezze meg és felügyelje a következő választásokat; támogatja az olyan új politikai pártok elismerését, amelyek részt kívánnak venni a következő általános választásokon, és amelyek megfelelnek a politikai részvétel és képviselői ésszerű követelményeinek;
6. felszólítja az összes politikai pártot, hogy a választási folyamat során tartózkodjanak az erőszak bármely formájától vagy annak szításától, és előzzék meg a 2013 első felében kitört politikai indíttatású, erőszakos összecsapások megismétlődését; e tekintetben súlyos aggodalmának ad hangot, hogy a politikai indíttatású erőszak közelmúltbeli fellángolása 2013. október végén több tucat ember halálát okozta;
7. elismeri a megbékélés és az 1971-es függetlenségi háború során elkövetett bűntettekkel kapcsolatos igazságtétel és elszámoltathatóság szükségességét; hangsúlyozza és támogatja a Nemzetközi Büntetőtörvényszék e téren betöltött fontos szerepét;
8. azonban sajnálattal veszi tudomásul, hogy egyre több embert ítélnak halálra Bangladesben, valamint azt, hogy a határőrök 2009-es lázadásában részt vevők pereiben tömeges halálos ítéletekre került sor; ragaszkodik a tisztességes és jogszerű bírósági eljárásra irányadó nemzeti és nemzetközi normák alkalmazásához;
9. megismétli, hogy minden esetben és minden körülmények között határozottan ellenzi a halálbüntetést, és felszólítja az illetékes bangladesi hatóságokat, hogy a halálbüntetés eltörlése felé tett első lépésként vezessenek be hivatalos moratóriumot a kivégzésekre;
10. felszólítja a bangladesi kormányt, hogy alakítson ki újból olyan környezetet, amely

lehetővé teszi a civil társadalmi szervezetek – köztük a Banglades fejlődéséhez nagyban hozzájáruló emberi jogi jogvédők – számára, hogy tevékenységüket szabadon kifejtthessék;

11. sürgeti a bangladesi hatóságokat, hogy a felelősök megnevezése és bírósági felelősségre vonása érdekében az emberi jogi jogvédők jogainak megsértésével kapcsolatos eseteket – köztük a fenyegetéseket, támadásokat, gyilkosságokat, kínzásokat és a rossz bánásmódot – független és átlátható módon azonnal vizsgálják ki; hangsúlyozza elsősorban Aminul Islam szakszervezeti vezető, de Sagar Sarowar és Meherun Runi újságírók esetét is;
12. üdvözli a bangladesi kormány és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) közös kezdeményezését, amelynek célkitűzése, hogy a kormány, a munkaadók és a dolgozók képviselőinek együttműködésével javítsák a bangladesi konfekcióipar munkakörülményeit; sürgeti az európai és más nemzetközi ruházati márkákat, hogy teljesítsék a Rana Plaza épület leomlását követően tett ígéreteiket és fogadalmaikat, köztük a bangladesi tűz- és épületbiztonsági megállapodást,
13. felszólítja a bangladesi kormányt, hogy szüntesse meg a szakszervezetek bejegyzésével kapcsolatos 30%-os képviseletre vonatkozó követelményt, terjessze ki a munka törvénykönyvének hatályát az export-feldolgozási övezetekre, valamint biztosítson a munkavállalói jóléti egyesületeknek a kollektív tárgyalásokhoz való jogot, ugyanakkor biztosítsa a munkavállalói jóléti egyesületek gördülékenyebb bejegyzését;
14. várakozással tekint az elé, hogy Banglades teljes mértékben együtt fog működni az ENSZ-egyezmény alapján létrehozott testületekkel, és állandó meghívást ad az ENSZ emberi jogi tanácsi külön eljárásai számára;
15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Európai Külügyi Szolgálatnak, az Európai Bizottság alelnökének/az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Unió emberi jogokkal foglalkozó különleges képviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, valamint Banglades kormányának és parlamentjének.